

Nakladatelství Mare-Czech představuje titul:

Vladimír Čermák

Bílá Hora a černá totalita

díl první – na prahu ztemnění
počet stran 224

vazba brožovaná

běžná cena včetně DPH 333 Kč,

naše cena včetně DPH 299 Kč,

cena K“M“K včetně DPH 266 Kč,

ISBN: 978-80-86930-57-2

Připravujeme:

Vladimír Čermák

Bílá Hora a černá totalita

díl druhý – Dlouhá černá totalita

počet stran 280

vazba brožovaná

běžná cena včetně DPH 349 Kč

ISBN: 978-80-86930-58-9

Kniha „Operace Bílá hora a černá totalita“ navazuje volně na trilogii zabývající se rudým totalismem vydanou v nakladatelství Naše vojsko v letech 2010–2012 a věnovanou klíčovým událostem poválečného období vývoje české společnosti. Jak Únor 1948, tak Srpen 1968 či Listopad 1989, podle nichž se jednotlivé studie jmenují (vždy ve spojení s názvem Operace) jsou založeny na analýze jejich průběhu i vzájemných souvislostí, včetně jejich kořenů. Orientují čtenáře i na vztahy mezi děním ve XX. století se staršími událostmi z období kolem bitvy na Bílé hoře. Autor PhDr. Vladimír Čermák, CSc. (*1946) vychází ze studia této problematiky, které se věnoval již na sklonku 60. let v době, kdy studoval na FF UK (obory filosofie a sociologie spolu s dálkovým studiem historie, jehož dokončení však s ohledem na personální změny na katedře v roce 1970 ztratilo smysl). Výsledkem byla mj. jiné rigorózní práce věnovaná problematice českého národního vědomí v období baroka. Kniha

„Operace Bílá hora...“ se v 1. díle (Na prahu ztemnění) zabývá změnami české společnosti před Vestfálským mírem v kontextu se vznikáním tzv. černé totality, první celoevropsky významnou fází totalismu iniciované radikály v katolické církvi, zvláště jezuitským řádem. Druhý díl („Dlouhá černá totalita“) je věnován instalaci nového modelu vládnutí v českých zemích trvajícím až do období josefinismu. V blízké budoucnosti by měl tyto dva svazky psané jako literatura faktu doplnit třetí svazek („Zjasnění labyrintů“) zabývající se okolnostmi vzniku buditelství a raného obrození, tedy obnovováním české společnosti. Autor se věnuje studiu i jiných podob totalismu v české společnosti. Vedle výše zmíněných studií publikoval v posledních letech také studii „Jaký byl a nebyl Vasil Biľak“ zařazenou nakladatelstvím BVD k memoárům V. Biľaka „Až po mé smrti“. Vedle toho rozpracovává i téma „Vyhořelá transformace“ věnované období po Listopadu 1989, kde zkoumá revitalizaci některých reliktních rudé totality v posledním čtvrtstoletí, zvláště v první polovině devadesátých let.

Obálka a grafická úprava Marek Přikryl; jazyková redakce a předmluva Andrea Vernerová; Sazba Marek -Czech; vydalo nakladatelství Marek Přikryl, Marek -Czech, Křivenická 426/42, Praha 8-Čimice, e-mail: mare-czech@seznam.cz, www.mare-czech.cz jako svou 64. publikaci; v edici Mezi nebem a zemí svazek 2; vydání 1, Praha 2013; Tisk a vazba powerprint s.r.o.

Motto:

Věnováno Čechům působícím ve službách nepřátel české společnosti. Restituční zákon by nikdy vykonavatelé nejvyšších mocenských funkcí neprosadili, pokud by jim nepomáhala smečka dalších kolaborantů usazených ve strukturách zákonodárné, výkonné i soudní moci, včetně hordy najatých právníků a všech, kteří se „zasloužili“ o to, aby se na to pozapomnělo. Budiž jim jednou země česká těžká.

POZNÁMKA KE KNIZE

Dějiny píší vítězové. Tento fakt platí od chvíle, kdy první člověk ovládl své druhy a způsob získání svého postavení (který byl nepochybně fyzicky velmi drsný) zdůvodnil rozhodnutím nebes. Stejným způsobem jednají všechny mocenské aparáty, třebaže zdůvodnění vyznívá různě, tak, aby vyhovovalo požadavkům dané doby.

Doba po bitvě na Bílé hoře v Čechách je tak zaznamenána jen v úředních materiálech. O skutečných pocitech lidí, kteří zůstali ve zdevastovaném království, se většinou můžeme jen domýšlet. Vladimír Čermák při svém pátrání po černototalitě a jejích následcích – tedy o mocenské nadvládě katolické církve v Čechách po roce 1620 – dochází k tvrdým názorům, týkajícím se jednání tehdejších prelátů. Tedy ne řadových kněží, ne lidí, pro něž víra byla záchranou v beznadějnosti jejich všedních životů. Zcela jasně prezentuje působení tehdejších církevních vládců na našem území jako plundrování toho, co znali, co dokázali a v čem žili obyvatelé Českého království v předchozích stoletích počínaje působením Mistra Jana Husa. Zdůrazňuje – dnešními slovy – totalitní principy, které se zde ve vztahu k národu rozvinuly, vysoce účinnou propagaci, která ideologicky stimulovala vývoj barokního umění, sloužícího pouze zájmům církve a ovlivňujícího prosté lidi, obyvatele této země. Principy ovládnutí lidí jsou ostatně stejné bez ohledu na dobu, jak dokazuje porovnáním s hnědou a rudou totalitou.

Kniha BÍLÁ HORA A ČERNÁ TOTALITA je vysoce odbornou historickou prací, zacházející do mnoha pozoruhodných detailů a nových interpretací známých děl. Přes svou obsáhlou a místy i jasnou autorův osobní názor ale přináší zajímavé informace i pro širokou veřejnost, které tak konkrétně objasňuje nejen to, v jaké situaci se český národ ocitl po prohrané bitvě na Bílé hoře, ale i následky této porážky v naší současnosti.

Andrea Vernerová

Copyright © 2014 by Vladimír Čermák
Copyright © 2014 for Cover by Marek Přikryl
Copyright © 2014 for the Czech edition by Marek-Czech

ISBN 978-80-86930-57-2

Nežrídka hloubám, čím se my – lidé, lišíme od ostatních „božích hovad“. Jediné co mne napadá je náš vztah k existenci či neexistenci něčeho, nebo někoho, kdo nás naprosto převyšuje, kdo nás formoval, kdo nás stvořil – k Bohu...

Je to víra, která nás povznáší, která z nás dělá lidi. Lidská víra je fenomén nesmírně intimní a vznešený, v pravém slova smyslu – lidský. Víra je asi to jediné, s čím odcházíme z tohoto světa. Chraňme si jí proto, ať není pomuchlaná k nepoznání, ať zůstane naší, ať zůstane lidskou. Byly totiž instituce (nebo ještě stále jsou?) chtivé diktovat nám jak, v co, v koho máme věřit, a ještě jim za to platit, a na to doplácet.

Proč na úvod slova poznamenaná trochou patosu? To jen na připomínku faktu, že tato publikace není namířena proti věřícím. A už vůbec ne proti víře! Naopak. Snaží se ukázat, jak byla víra spoutávaná a zneužívaná k mocenskému prospěchu. Podkrývá též historické pozadí související s církevními restitucemi. Jistě bude pěkné věřit, že lidové označení „největší loupež tisíciletí“ je pouhým vtípem, a že nevznikne žádná nová nespravedlnost. V neposlední řadě nás kniha provede i naší vlastní bouřlivou historií začátku 17. století s netradičním pohledem na baroko.

Nemusíte věřit všem argumentům autora. Je to právo vaší víry. Ale určitě je poučné se s obsahem knihy seznámit. Nesouhlasit můžete, až když víte s čím...

Marek Příkrýl

společnosti různými způsoby, včetně usměrňování vzorů chování českých obyvatel v určitých situacích ve smyslu jejich vylepšování. Takto jakoby „pozitivně“ deformovaná mentalita měla mít podle těchto iniciátorů (nejznámější byl L. Hanka) značný – byť ve svých důsledcích ne vždy přímý a už vůbec ne pozitivní – vliv a význam. Formování „zdravého, posilovného národního sebevědomí“ nemělo být nikdy zakládáno jen na heroických, kladných, ale vymyšlených předlohách.¹⁴ Studium reálného chování a jednání lidí, resp. celých skupin působících nejen v době prosperity, ale i v dobách krizových, úpadkových a jiných, mělo a stále má pro posilování soudržnosti ve společnosti zásadní smysl. A to i tehdy, když šlo o takové jedince jako zmíněný Valdštejn, Koniáš a jiní (v souhrnu jde o velmi početný shluk osobnosti, ve své době z důvodu kolaborace a jinak kariérově úspěšných, tedy i viditelných), podobně zařaditelní a hodnotitelní jedinci. Týká se to přirozeně nejen událostí, v nichž tyto jedinci působili jako jejich důležití aktéři. Jejich skutečné příběhy vztahující se i k tomu, jak na ně bylo vzpomínáno později, poskytují jedinečné poučení pro další a další generace. Nepatří proto k tzv. mrtvé minulosti. Více in kap. 7.5. Neměli by být zařazováni mezi ty, kteří nikoho již nezajímají a ani nemají zajímat. Jako společnost jsme byli a stále jsme – velmi specifickým – vývojovým produktem těch, kteří žili-byli v těch i v těch dobách, a byli přitom tím i oním. Podstatné je využít příležitosti porozumět jejich prostřednictvím tomu, proč tyto (později ze společnosti a z její paměti fakticky vyloučení) jedinci, byli takoví a jiní zase jinací (bliže in kapitola 7). Žijeme v době, kdy mnozí z našich vrstevníků ani netuší, jaké vzory (a také proč, jakým způsobem) na jejich dnešní životy a rozhodování působí. Neuvědomují si, jak mohou být jednou oni sami hodnoceni, resp. odmítnuti či jinak vyvrženi z české společnosti, pokud budou určité „vzory“ sledovat. Pobělohorské

období umožňuje pohlížet na tyto „vyvržené“ jedince s jistým odstupem, ale nikoliv lhotejně a zjednodušeně, a už vůbec ne jednostranně. Byla to doba extrémně těžká. Anomie v tehdejší společnosti dosáhla do té doby nevidaných parametrů. Společnost musela mobilizovat výjimečnou – do dneš fascinující – energii, aby jí překonala. Nepřipomenout si to by bylo pro současníky špatným vysvědčením i znamením.

1. 2. Černá totalita jako předmět výzkumu

Výklad pobělohorského období jako černé totality je z hlediska výzkumu minulosti české společnosti pokusem o jeho výraznou, ale nezbytnou inovaci v kontextu s jinými snahami o jeho interpretaci. Především však takový postup vyžaduje vysvětlení toho, proč je zde použita terminologie operující s pojmy jako totalita, totalismus či totalitarismus použitými v odborných i jiných textech až ve 20. letech dvacátého století.¹⁵ Jde jakoby o ahistorický přístup spojený se zanašením slov souvisejících s mnohem pozdějším děním do období raného novověku, které bylo až dosud jako by vyhrazeno jen odborníkům na toto období? Nebo zde snad jde o něco jiného? Obecněji lze tyto otázky převést i na problém, zda ve výzkumu minulosti existují zóny nedotknutelnosti týkající se určitých období zdůvodnitelné tím, že každé z nich (konkrétně právě raný novověk) vyžaduje speciální přípravu, a jistě, obtížné dosažitelné vcítění se do doby, která má být zkoumána. Tedy něco na způsob náročné a hluboké specializace. Silným protiargumentem vůči těmto názorům je celková sterilita, k níž podobně zaměřené zkoumání vede v případě produkce významné části staršího i současného českého dějepiscetví. Došlo k neúměrnému rozšiřování kompilačních, popisně orientovaných prací na úkor badatelských studií opřených o práci s primárními prameny. Po zveřejnění zakladatelských prací Gindelyho a Bílka (v minulém století i Polišínského) se praxe příliš zjednodušeného (často ideologizovaného) studia pobělohorské doby rozšířila jako epidemie. Již Pekař si začal uvědomovat, že existují i jiné přístupy, včetně pohledu na Bílou horu skrze 20. století (viz dále). Nenašel však následovatele. Zčásti i proto, že doba tomu nepřála.

15 Historii pojmu totalita, totalismus či totalitarismus se v dostupné literatuře zabývá řada materiálů. Vedle studie od Sartorioho řada názorů k této problematice byla zveřejněna např. ve sborníku „Totalitarismus ve 20. století...“ (viz) včetně zajímavého příspěvku M. Dokulila. Řada podnětů je obsažena i v monometrickém čísle Soudobých dějin věnovaném totalitarismu v roce 2009 (zvláště příspěvek C. Völnhale). V této práci jsou výše zmíněné základní pojmy používány více méně jako synonyma.

k odmítnutí takového chování jako sankcionovatelného vzoru (třeba i s použitím rozsudku v podobě tzv. morální popravky), ale může se stát pro příp. následníky vysoce přitažlivým příkladem spojeným s beztržností za spáchání podobných zločinů. V tom tkví nejspíše pochybnost glorifikace nejen kultu sv. Václava a mnohých jiných falešných mýtů, včetně mýtů z posledního století – viz T. G. Masaryk, E. Beneš, J. Masaryk, L. Svoboda, G. Husák, V. Havel a řada jiných.

14 Viz L. Hanka a jeho – jakoby dobře míněná a vlastenecká – snaha podpořit národní sebevědomí vymyšlenými pozitivními příklady z minulosti Čechů. V principu – i když někdy trochu naruby – podobně postupovali i F. Palacký, když ukončil své analýzy dějin národa českého v roce 1526. I když se evidentně zabýval i pozdějším obdobím, nepokračoval. Kdyby však o pobělohorské době psal ve stylu své analýzy husitství, pravděpodobně by se střetl s odporem jak Církve, tak habsburské monarchie, sledující jinou strategii výkladu minulosti. Ztratil by i své podporovatele. Oba (Hanka i Palacký) patřili k průkopníkům modelu aktivního formování národní identity, jenž se neosvědčil. O tom svědčí i události kolem Mnichova, 15. března, 21. srpna a řady povalečných zlomů, včetně toho, co přišlo po listopadu 1989. I tehdy v důsledku selhání společné paměti společnosti jako by zapomněla na poučení z minulosti.

jekt sice z řady důvodů nakonec neuspěl, ale zanechal po sobě specifické a vysoce virulentní "viry", které v příznivých podmínkách umožňují jeho revitalizaci.

Projekt tehdejší Církve a světské moci ve společnostech ovládaných těmito strukturami **nebyl tedy ničím jiným, než pokusem zastavit už zahájené změny jejich zablokováním**. Zvláště pak změn, které byly nastartované prudkým rozvojem tvořivého myšlení v oblasti vědění. Nástrojem k tomu byla vedle zmíněné inkvizice také:

- naprostá cenzura myšlení a tisku;
- zkorumpování, příp. zastrašení každého, kdo by mohl tento pokus ohrozit, včetně vražd osob, které stály jejich záměrům v cestě;
- totální kontrola činnosti jednotlivců i menších společenství (systém zpovědí, vytváření dogmatických a jiných bariér), deformace mobilitních procesů atd.;
- využití všech možností ke stimulaci zakonzervovaných a atomizovaných struktur v tehdejších společnostech tak, aby se návrat do „středověku“ stal pro lidi a společnosti vystavené bezprecedentnímu nárůstu anomie (díky teroru a násilí všeho druhu) žádoucí.

Šlo o neobyčejně rozsáhlý a ambiciózní socioinženýrský experiment, založený na principu „účel světi prostředky“, s nímž se jezuitský řád tehdy ztotožnil. Pod záštitou kurie se ale nakonec dostal – vzhledem k neuspěchům kurie při získávání nadvlády nad světem – do rozporu i s těmi strukturami světské moci, se kterými se kurie spojila. Jak Církev, tak ji kontrolovaná absolutisticky orientovaná světská sféra byly totiž v oblasti vládnutí nakonec konfrontovány s pokrokem v severních nekatolických společnostech, projevujícím se i v oblasti zbrojení a tedy i ve vojenství. Trvalo to však dlouhých šest až sedm generací. Nakonec se i v habsburské říši prosadil proud změn, známý ve střední Evropě jako josefinismus. Šlo o jeden z řady projevů tohoto napětí, ústící mj. i do dočasného zákazu jezuitského řádu v letech 1773 až 1814 (v zájmu své sebezáchrany). V době, kdy osvětská vlna již pronikla i do jejích vyšších struktur moci a kdy byl odmítnut tehdy ještě nenapsaný, ale již praktikovaný konkordát mezi světskou a duchovní (tedy Církví) mocí, šlo o nezbytný krok zpět.²⁸

28 Konkordáty a jiné podobné smlouvy o dělbě vlivu a moci mezi prototalitními strukturami Církve a totalitně orientovaných států ve 20. století vedly k intenzivnější spolupráci mezi oběma strukturami, i když v poválečné době kurie projevila značné úsilí zamezit takovému výkladu (fakt, že mnozí katolíci včetně příslušníků nižšího kléru odmítali hnědy a později rudý totalismus, nemění nic na faktu, že preláti – nebo aspoň jejich část – se chovali jinak). Konkordáty umožňovaly nejen jejich soužití, ale zvyšovaly i úspěšnost spolupráce zainteresovaných struktur. Ve své době v Římě či v jiných církevních centrech i proto nevznikla žádná otevřená a ostrá analýza totalit 20. století, což mělo své důvody. To, že Církev k takto inovovanému totalitnímu modelu vládnutí měla blízko (a nejen ve své rané novověké minu-

Církev díky tomu nebyla rozpuštěna, souzena a zapomenuta jako zločinecká organizace, jak si zasloužila.

Práce se zabývá především hledáním porozumění tomu, jak rané formy černototalitních režimů vznikaly, jakou roli v tom hrála jak tehdejší česká společnost a její elity, tak tehdejší Církev na základě běžně dostupných podkladů (v podobě odborné literatury převážně domácí proveniencí). Vychází také z toho, že po černototalitním režimu zůstaly zachovány ve strukturách české společnosti jeho relikty v podobě např. rysů specifické mentality, umělecko-ideologických památek českého baroka, které lze zpětně využít ke studiu černé totality, včetně haldy ani tehdy, ani dnes již nečitelných knih, jejichž obsahem byla dogmatika zaměřená na potlačení racionalismu. Myšlení známé jako pozdní scholastika, na němž byly tyto specifické relikty založeny, bylo vedlejším produktem tohoto procesu. Charakteristické pro ně bylo i to, že se k němu Církev dnes nehlásí a nerozvíjí jej, nicméně jej ani nekritizuje. Pro srovnání: ani po rozpadu komunistického režimu, ani v devadesátých letech 20. století či později nikdo nepokračoval nikdo v rozvíjení tradic dogmatického marxismu-leninismu. Zůstaly nicméně živé reminiscence na monopoly, privilegia a jiné výhody, které souvisely s takto vyjádřenou a projevovanou formou podpory totalitní moci, založenou na symbióze duchovní moci se světskou mocí. S nimi bývají spjaty i skryté a skrývané touhy po recidivě totalitarismu, stimulační snahy o revitalizaci aspoň některých jeho segmentů. Při jejich rozkrývání a zkoumání je proto užitečné přihlížet i ke zkušenostem s modernějšími podobami totalit, včetně rudototalitních režimů. V tomto historickém kontextu asi nebylo zcela náhodné, že nejvyšší představitelé rudé a hnědé totality pocházeli ze zemí, které měly s katolicismem úzké vazby. Gruzín Stalin (dlouholetý nadaný žák tbiliského pravoslavného semináře, koncipovaného ale podle tradičních jezuitských předloh a vzorů z doby Kateřiny II.) a Rakušan Hitler – příslušník katolické Církve, se v období svého dospívání mohli inspirovat modely moci i kryptomoci vyvinutými v této struktuře. Tyto a jiné úvahy otevírají cestu k diskursu o kontinuitě starších a novějších podob totalitní moci. Je to mj. spojení i s otázkami týkajícími se toho, jak česká společnost byla a stále je formována jejími rezidui, a zda to je či není náhodné. Příběhy spojené s recidivami totalitních režimů vyvolávají někdy údiv nad tím, proč k nim docházelo tak snadno a proč k nim docházelo i v české společnosti, která – aspoň teoreticky – měla být proti nim imunizovaná.

losti), k těmto důvodům také patří. Žádná encyklika, vyprodukovaná ve 20. století v době existence hnědé či rudé totality, nepovzbuzovala věřící nejen k otevřenému odporu proti totalitním režimům, ale ani k jiné podobě odporu.

3. K INSTALACI ČERNÉ TOTALITY

Vynález černé totality jako nového způsobu vládnutí velkým společenstvem byl doprovázen četnými dalšími vynálezy v sociální sféře, z nichž řada mu i předcházela, včetně indexu zakázaných knih, aplikace principu kolektivní viny v justičním řízení, nuceného hromadného exilu z politických důvodů, konfiskace majetku za kritiku režimu, hrdelních trestů za jinověrectví, různých forem duchovního teroru, cenzurních úřadů atd. Jako vynález však nepatřily do kategorie spontánně vytvářených inovací.⁸⁸ Jejich vznik byl stimulován potřebou vytvoření uzavřené společnosti a jako takový byl výsledkem dlouhé, pečlivé přípravy a aplikace jiných, byť dílčích sociálních objevů (viz výše). Vyznačuje parametry náročného a rozsáhlého socionženýrského projektu, pocházejícího z dílny římské kurie v 16. století. Zavedení černototalitního režimu v českém království souviselo úzce s činností Tovaryšstva Ježíšova, které se na jeho rozpracování podílelo prostřednictvím aktivit vybraných příslušníků několika prvních generací jezuitského řádu, jako byl Ignác z Loyoly, Kanisius, později i Lamormain a další.⁸⁹ K prvoinstalaci černé totality v praxi (něco

88 Nejde o jednotlivé tradiční objevy a „vynálezy“, na které by byl někde, někým a někdy udělen patent. Tyto inovace, byť těch nejvyšších řádů, nelze srovnávat s technickými vynálezy či přírodovědnými objevy. Jde spíše o shluky inovací souvisejících s vytvářením, změnami i jinými postupy při generování rané novověkých velkých společeností vycházejících z nejvýznamnějšího objevu, ke kterému se lidstvo dopracovalo zhruba před 10 000 lety. Tedy z objevu možnosti vytvoření velké funkční společnosti umožňující rozvinutou dělbu práce, včetně důležitých činností doprovázených četnými objevy a vynálezy, korespondujícími s převratným charakterem tohoto zásadního objevu, a zdokonalujícími jeho původní struktury. Jde o něco, co tedy nemusí být (a ani nemohlo být) nikde do detailů popsáno, schváleno a jinak potvrzeno jako tvůrčí akt. Přesto jsou tyto často málo viditelné či dokonce „neviditelné“ vynálezy a objevy svým významem a dopadem na naše životy více než srovnatelné s těmi ostatními tvůrčími akty, které jsou mezi vynálezy a objevy běžně řazeny, a za něž jsou jejich vynálezci a objevitelé oceňováni.

89 Výčet těch, kteří se podíleli na přípravě projektu, byl širší, ale vzhledem k utajenosti záměru lze některá jména těchto „tvůrců“ odvodit jen z nepřímých skutečností. To se týká také těch, kteří se „zasloužili“ o jejich aplikace. Samotné principy černé totality vznikaly možná již generace předtím. Ti, kteří ji vytvářeli, jsou již dávno zapomenuti. Dá se rekonstruovat jen způsob, jakým postupovali. Inspiraci jim totiž byly struktury, které jsou zabudovány do každého systému – tedy i těch středověkých – vládnutí. Řešily otázky organizované hromadné péče o nemocné (psychiatrická zařízení, leprosárna apod.), sociální péče (chudobin-

nových elit, spojených s jiným myšlením, nikoliv již jen s upadajícím křesťanstvím, pokračoval a pokračuje vlastně dodnes, přičemž po celá staletí neustále pokračoval problém nahrazování „vetřeleckých“ elit importovanými zvenčí (viz tzv. treuhendrové za protektorátu, „moskviči“ v době sovětizace atd.) vlastními, generovanými z domácích zdrojů. V tom se projevovala jak slabost české společnosti, tak i její síla. **Neustálé usilování o zformování vlastních skutečných (nikoliv nepravých) elit je osou dalších dějin české společnosti, pokračující i ve 21. století. Šlo o proces poměrně pomalý a ne vždy úspěšný. Jeho složitosti a spletnosti jsou předmětem studia v 2. dílu této publikace, jehož text vychází z analýzy vybraných problémů dalšího vývoje české společnosti, spojených s pozdním totalismem i s pozdějšími procesy.**

JMENNÝ REJSTŘÍK K 1. DÍLU

Upozornění: následující seznam se týká jmen obsažených v textu od autorovy předmluvy k poslední kapitole, včetně poznámek.

Jmenný seznam

Adam z Valdštejna:	109	Bílek T.:	21, 35, 160, 206
Adam ze Sternberka:	127, 134	Blahoslav J.:	29, 52, 43
Adolf II. (král):	149	Bočkov:	52
Albrecht Habsburský:	56, 108	Bořin:	51
Albrecht Smirický:	73, 94, 96, 113–114, 117–119, 130, 133, 194	Boleynová A.:	45
Albrecht z Valdštejna:	18–20, 59, 96–98, 123, 140, 142, 144–151, 173, 180–181, 186–190, 192–195, 205	Bonhomini:	52, 65
Alexander VI.:	41	Brodrick:	59, 73
Alexander Jeroným:	44	Bruno Giordano:	28, 54, 85
Alonse:	176	Brus A.:	48
Alžběta I.:	45, 48	Brzezinský Z.:	161
Anna Jagelonská:	46	Budovec V. z Budova:	54, 55, 85, 94, 107, 126, 139
Arendtová H.:	99, 158, 161	Buben M. M.:	181
Aristoteles:	39, 87	Buquoy:	133–134, 138
Arnim (generál):	148, 150	Calderón:	195
Arnošt z Harrachu:	96, 118, 141, 144, 145, 153, 182, 198	Caraffa (nuncius):	44–45, 139–140, 177
Aron R.:	99, 158, 161	Carl von Fridrich:	11, 164
Badia:	44	Catalani:	182
Balbin B.:	167, 198, 200, 206, 211, 216	Centarini:	44
Bacon F.:	53, 85	Cervantes:	56
Baner (generál):	151	Cesarini (kardinál):	39
Baševi:	117, 140, 148, 173, 189, 191–192	Cisař Č.:	200–201
Báthory Š.:	50	Coronius V.:	139
Beccam/nus:	140, 186	Cortes:	44
Beckovský:	195	Cyprián´ (svatý):	38
Bellarmini:	178	Cyrano S.:	56
Beneš E.:	20, 212	Cechura:	115
Berka z Dubé:	54	Cerný V.:	195
Bessier:	11, 99, 158	Ču ti (cisař):	30, 76
Bethlén G.:	96, 136, 141, 143, 204	Dawson:	28, 42
Beza:	57	Descartes R.:	29, 66, 85, 87, 150, 167
		Ditrichštejn Karel:	133, 195
		Dokulil M.:	21
		Doskočil K.:	202
		Dumppier:	133
		Durkheim E.:	92

Pavel VI. (též Antonio Ghislieri):	48–50,	Šmukart:	189
Pekař V.:	11, 19–21, 101–102, 163, 165, 193	Teilhard de Chardin:	87, 167
Pěkný T.:	191	Tigrid P.:	211
Pěšina T. z Č.:	216	Theodosius (cisař):	38, 157
Piccolomini (též Eneás Sylvius):	65	Thurn Jindřich:	95, 107, 115, 117, 127, 129, 133–134, 136, 150–151, 185, 193
Pius II.:	40	Tigrid P.:	211
Pius III.:	175	Tilly:	135, 148–149, 181, 189
Pius IV.:	49	Tomáš Akvinský:	87
Pius XI.:	178	Trčka E. z Lupy:	151–152, 193
Placentius:	51, 65	Tschernembl:	115, 137
Platejs (kanovník):	141	Urban VIII.:	181
Pojar:	107, 115	Urbánek V.:	107, 116–168
Poleo:	44	Václav IV.:	39
Polišenský J.:	19, 21, 42, 190, 210	Valerián M.:	58, 65, 118, 146, 173, 181–183
Popper K.:	11, 99, 115, 161	Vally Lorenzo:	39, 43
Puteo:	66	Vasco de Gama:	40
Questenberg:	141	Vladislav Jagellonský:	40
Rabelais:	44, 85	Velen L. ze Žerotína:	132
Rašín J. S. z Rýznburka:	150, 194	Venclovský:	17
Ratzinger J.:	92, 197	Vilém Oranžský:	48
Reychrtová:	116	Vilém Roupov z Roupova:	114, 122, 130–132, 136, 139
Richelieu:	145, 151, 168,	Vilém z Lobkowicz:	151
Rodriguez:	176	Viley B.:	186
Rudolf II.:	29, 50–52, 54–58, 65, 90, 108–111, 137, 189–191, 205	Vít K.:	190
Řehoř V.:	141	Vitelleschi:	103, 198
Řehoř IX.:	38	Vlček:	195
Řehoř XIII.:	52	Vodičková J.:	158
Říčan P.:	139	Vok P. z Rožmberka:	56
Salmeron:	44, 176	Vollnhals C.:	21, 24
Sartori:	21	Weber M.:	37
Sega:	51, 90	Welsner:	45
Served:	92	Wernisch:	119
Shakespeare W.:	25, 29, 53–56, 85	Witte H. de:	117, 140, 148, 173, 189, 190–191
Skála P. – ze Zhoře:	211	Zajícová L.:	59
Slavata V.:	53, 95, 107, 129, 132, 134, 140, 142, 194, 198	Zdeněk z Lobkowicz:	53, 54
Smolík J.:	190	Zikmund Lucemburský:	12, 39–40, 63, 108
Sousedík J.:	182–183, 190	Zikmund z Ditrichštejna:	54
Spinoza B.:	29, 31	Zlámal:	59, 65, 186
Stalin J. V.:	33, 159, 162	Zwingli:	41, 62
Stellner:	209	Želinský K.:	52
Sulejman II.:	49		
Svoboda L.:	20		
Šlik J. O (též Schlick):	94, 107–109, 127, 136		

OBSAH

Poznámka ke knize	5
Slovo vydavatele	7
Předmluva	9
1. Úvod	15
1.1. Východiska	15
1.2. Černá totalita jako předmět výzkumu	21
1.2.1. Exkurs do předbělohorské minulosti	26
1.2.2. K chronologii událostí před 23. květnem 1618	37
1.2.3. K ranné rekatolizačním „konceptům“	58
1.3. Poznámky k formování předbělohorského myšlení	67
2. Církev a česká společnost na prahu novověku	79
2.1. Česká společnost, Církev, jezuité a Habsburci před Bílou horou	82
2.2. Češi a vývoj v Evropě – T-analýza	97
2.3. „Povstání“ 1618 – T-analýza jedné z příčin neúspěchu	105
2.4. K chronologii dalších událostí	132
3. Instalace černé totality	155
3.1. Další znaky černototalitního režimu	158
3.2. Příběhy totalizátorů	173
3.2.1. Ignác – ideolog zastaveného vývoje	174
3.2.2. Lamormain – rekatolizátor po jezuitsku	180
3.2.3. Valerián Magni – rekatolizátor na kapucinský způsob	182
3.2.4. Ferdinand II. – fanatik v hermelínu	184
3.2.5. Hans de Witte – víra v mamon na kalvínský způsob	189
3.2.6. Jakub Baševi – víra v mamon po židovsku	191
3.2.7. Albrecht z Valdštejna – víra ve zbraně	192
3.3. Náboženské terorakty	196
3.4. Poznámky k situaci v době, kdy svět už šel jinudy	207
3.4.1. K hodnocení příčin i důsledků vnější a vnitřní emigrace	209
3.4.2. Společnost bez vlastních elit a role vetřeleckých struktur	213
Jmenný rejstřík k 1. dílu	219